

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **T. A.**, zastoupená Mgr. Petrem Suchánkem, advokátem se sídlem Výstaviště 405/1, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 1. 7. 2020, č. j. 41 Az 52/2019 – 31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů tohoto řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně, advokátovi Mgr. Petru Suchánkovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 6 800 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do třiceti dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady právního zastoupení žalobkyně nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně rozsudek Krajského soudu v Brně (dále jen „*krajský soud*“) ze dne 1. 7. 2020, č. j. 41 Az 52/2019 – 31, jímž byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 10. 2019, č. j. OAM-896/ZA-ZA11- ZA05-2019. Tímto rozhodnutím nebyla žalobkyni udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění rozhodném pro projednávanou věc (dále jen „*zákon o azylu*“).

[2] Při posuzování důvodnosti žaloby vycházel krajský soud z následujícího skutkového stavu. Žalobkyně ve své žádosti o mezinárodní ochranu a následném pohovoru k žádosti uvedla, že je státní občankou Arménské republiky a hlásí se k arménské národnosti. Je svobodná, ale má dlouhodobého druha, se kterým má pět dětí. Děti žijí v Arménii kromě jedné dcery jménem A. (nar. X), která je toho času v Německu. O svém zdravotním stavu vypověděla, že se cítí špatně, ale s ničím se neléčí. V Německu jí pouze byly předepsány léky na zánět ucha, nyní už se cítí lépe. Arménii opustila dne 15. 6. 2019 a odjela do Německa, kde požádala o azyl. Dne 9. 10. 2019 však byla transferována do ČR. Arménii opustila, protože byl ohrožen život její dcery A., neboť jí nebyla zajištěna dostatečná lékařská péče. S dcerou si proto vyřídily české vízum a jely do Německa, což jim doporučil arménský lékař. Ke zdravotním obtížím dcery uvedla, že jí byla v roce 2012 diagnostikována leukémie, kterou arménská lékařská byla schopni léčit, ale později se u ní objevily problémy s klouby. Dcera potřebuje kloubní náhradu na levém lokti a pravé kyčli.

Nyní nemůže sama chodit, používá berle, a žalobkyně o ni tedy pečuje. Na dotaz, proč byla žalobkyně převezena z Německa do ČR, ale dcera zůstala v Německu, odpověděla, že si myslí, že je to proto, že dcera je hospitalizována v nemocnici. K dotazu, zda se potýká s nějakými problémy v zemi původu, uvedla, že je zadlužená, protože si kvůli léčbě dcery musela půjčit peníze. Pokud by se žalobkyně musela vrátit do Arménie a dcera by zůstala v Evropě, žalobkyně by utrpěla značnou psychickou újmu.

[3] Krajský soud nepřisvědčil námitce žalobkyně, že splňovala podmínky pro udělení humanitárního azylu. Poukázal na to, že na humanitární azyl není právní nárok a obvyklými důvody pro jeho udělení jsou například zvláště těžká nemoc, zdravotní postižení či příchod z oblasti postižené významnou humanitární katastrofou. Žádné takové důvody žalobkyně netvrdila, neboť pouze uvedla, že se necítí dobře, nevykazuje však žádné znaky žádné nemoci, pouze dobírá léky, které jí byly předepsány v Německu na zánět ucha. Žalobkyně nepřichází ani z oblasti postižené významnou humanitární katastrofou. Ke špatnému zdravotnímu stavu dcery žalobkyně, o níž žalobkyně dle svého tvrzení musí pečovat, pak krajský soud uvedl, že žalobkyně zdravotní problémy své dcery toliko tvrdila a ničím je nedoložila. Navíc její dcera je zletilá a toho času je v Německu. Krajský soud uzavřel, že shora popsané okolnosti neodůvodňují udělení humanitárního azylu žalobkyni.

[4] Kasační stížnost podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) z důvodů, které podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Přijatelnost kasační stížnosti spatřuje v tom, že v ní předestřela otázku, kterou se Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dosud nezabýval. Touto otázkou je, zda lze žadatel o mezinárodní ochranu udělit humanitární azyl z důvodu nepříznivého zdravotního stavu člena jeho rodiny.

[5] Stěžovatelka poukazuje na to, že smyslem humanitárního azylu je umožnit žalovanému udělit žadateli azyl i v situacích, na něž sice nedopadá žádný z důvodů předpokládaných taxativními výčty § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Žalovaný díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. zvláště těžce postižené či závažně nemocné osoby, osoby přicházející z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly (v této souvislosti stěžovatelka odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). Touto okolností může být i nepříznivý zdravotní stav dcery stěžovatelky, která je na její péči závislá.

[6] Dále uvádí, že krajský soud neshledal její žalobní námitky důvodnými zejména proto, že se dcera A. nenachází na území ČR. Ze zdravotní dokumentace její dcery z července až listopadu roku 2020, kterou doložila ke kasační stížnosti, však vyplývá, že v červenci roku 2020 (kdy krajský soud vydal napadený rozsudek – pozn. NSS) již pobývala se stěžovatelkou v přijímacím středisku Zastávka. Stěžovatelka navíc tvrdí, že její dcera v ČR pobývá od ledna roku 2020.

[7] Je si vědoma, že krajský soud při posuzování věci zpravidla vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného, nicméně k prolomení tohoto pravidla dojde, pokud by jeho aplikací mělo dojít k porušení zásady *non-refoulement*. Judikatura Nejvyššího správního soudu již dovodila, že nové skutečnosti, které by mohly odůvodnit udělení azylu, lze uplatnit v řízení před krajským soudem a Nejvyšším správním soudem pouze tehdy, pokud je žadatel o mezinárodní ochranu nemohl bez vlastního zavinění uvést již v řízení před žalovaným (v této souvislosti odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2017, č. j. 9 Azs 14/2017 - 30). Stěžovatelka poukazuje na to, že v době podání žaloby byla

pokračování

její dcera ještě v Německu, a proto nemohla tvrdit, že se nachází na území České republiky a podstupuje zde léčbu. Ke kasační stížnosti přikládá lékařské zprávy z července až listopadu 2020, z nichž vyplývá, že její dcera prodělala leukémií a nyní se u ní vyskytují degenerativní ortopedické změny, které významně omezují její pohyblivost. Její zdravotní stav vyžaduje intenzivní rehabilitaci, kterou podstupuje každé dva až pět dní. S ohledem na tyto nové důkazy vztahující se k původním tvrzením stěžovatelky měla být její žádost o mezinárodní ochranu opětovně posouzena, neboť se týkají důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, které stěžovatelka uplatnila ve své žádosti.

[8] Nakonec stěžovatelka uvádí, že systém zdravotní péče v Arménii trpí zásadními nedostatky. Je zatížený korupcí a zdravotní péče není dostupná pro obyvatele země s nízkými příjmy. Schopnost zdravotního systému poskytnout dceři stěžovatelky adekvátní péči by měla být posuzována také s ohledem na probíhající epidemii onemocnění COVID-19 a její dopad na zdravotní systém v Arménii.

[9] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožňuje s napadeným rozsudkem. Uvádí, že krajský soud se dostatečně zabýval všemi žalobními námitkami (které jsou do značné míry totožné s kasačními námitkami) a vysvětlil, proč je neshledává důvodnými. Jeho závěry jsou v souladu s obsahem správního spisu.

[10] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud posoudit námitky uplatněné v kasační stížnosti, musel posoudit otázku její přijatelnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že *jestliže kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.*

[11] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad práva a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

[12] Nejvyšší správní soud v usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 vymezil několik typových okruhů právních otázek, u kterých se může jednat o přijatelnou kasační stížnost. Zde uvedl, že o přijatelnou kasační stížnost se mimo jiné jedná tehdy, pokud se dotýká právních otázek, které dosud nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

[13] V projednávané věci spatřuje stěžovatelka přesah vlastních zájmů v tom, že dosud nebyla judikaturou Nejvyššího správního soudu řešena otázka, zda lze žadateli o mezinárodní ochranu udělit humanitární azyl z důvodu nepříznivého zdravotního stavu člena jeho rodiny. Stěžovatelce lze přisvědčit v tom, že tento konkrétní případ nebyl judikaturou dosud plně řešen. Tato okolnost však sama o sobě neznamená, že kasační stížnost je přijatelná (v podrobnostech viz níže).

[14] Podle § 14 zákona o azylu platí, že *jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.*

[15] Ustanovení § 14 zákona o azylu v sobě obsahuje kombinaci neurčitěho právního pojmu a správního uvážení; neurčitým právním pojmem je „*případ zvláštního zřetele hodný*“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „*lze udělit humanitární azyl*“ představuje správní uvážení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72). Jelikož neurčitý právní pojem nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě, zákonodárce tímto vytváří žalovanému prostor, aby zhodnotil, zda konkrétní situace patří do tohoto neurčitěho právního pojmu či nikoli.

[16] Z tohoto důvodu nejen zákonodárce, ale ani soudy nemohou pojmenovat a kazuisticky předvídat veškeré okolnosti, které by žalovaný měl akceptovat jako dostatečné či vyhovující pro udělení humanitárního azylu (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 60/2004 - 52). Přesah vlastních zájmů stěžovatelky proto nelze spatřovat v tom, že je třeba, aby se kasační soud vyjadřoval otázkou, zda lze žadateli o mezinárodní ochranu udělit humanitární azyl z důvodu nepříznivého zdravotního stavu člena jeho rodiny. Dostatečné je, že se kasační soud již v mnoha svých rozhodnutích vyjádřil k problematice mezi soudního přezkumu správního rozhodnutí, v němž byly posuzovány podmínky pro udělení humanitárního azylu (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 22. 4. 2014, č. j. 8 As 37/2011 – 154, či rozsudek ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014 – 27).

[17] Stěžovatelka v kasační stížnosti nepředestřela žádnou jinou právní otázku, jež by mohla mít obecný dopad na rozhodovací činnost krajských soudů a k níž by se měl Nejvyšší správní soud vyslovit za účelem sjednocování judikatury. Takovou otázku soud nedovodil ani z obsahu napadeného rozsudku či ze soudního a správního spisu. Konečně stěžovatelka v kasační stížnosti neuvedla žádná tvrzení, která by bylo možné kvalifikovat jako zásadní pochybení krajského soudu ve smyslu citovaného usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 13/2006 – 39.

[18] Nad rámec nutného Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatelka může nové skutečnosti, které uvedla v řízení o kasační stížnosti (zejména zjištění vyplývající z lékařské dokumentace týkající se zdravotního stavu její dcery či tvrzení, že se dcera již nachází na území České republiky a požádala o mezinárodní ochranu), uplatnit v případné nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

[19] Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal žádný důvod přijatelnosti kasační stížnosti, a proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost. Z toho důvodu se také nezabýval vlastní kasační argumentací, že s ohledem na požadavek na zachování zásady *non-refoulement* nastaly v nynějším případě okolnosti pro prolomení pravidla dle § 75 odst. 1 s. ř. s. (tedy že soud při přezkumu rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu), a proto bylo třeba zohlednit důkazy a skutečnosti, které stěžovatelka předložila teprve v kasační stížnosti.

[20] Jelikož byla kasační stížnost odmítnuta, Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 3 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[21] Stěžovatelce byl v řízení před Nejvyšším správním soudem usnesením ze dne 2. 11. 2020, č. j. 3 Azs 308/2020 – 25, jako zástupce ustanoven Mgr. Petr Suchánek, advokát se sídlem Výstaviště 405/1, Brno. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle § 7 bodu 5. a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) – dále jen „*advokátní tarif*“, s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. b) a d)

pokračování

advokátního tarifu, náleží advokátovi odměna za dva úkony právní služby, které spočívaly v převzetí a přípravě zastoupení a v sepisu a podání doplnění kasační stížnosti. Za každý právní úkon náleží zástupci stěžovatelky odměna v částce 3 100 Kč, celkem tedy 6 200 Kč, k čemuž je třeba přičíst náhradu hotových výdajů v částce 300 Kč za každý úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), tedy 600 Kč. Ustanovený zástupce soudu nedoložil, že je plátcem DPH. Celkem proto náleží zástupci stěžovatelky odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 6 800 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do třiceti dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 17. června 2021

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu